

ГИЙОМ АПОЛИНЕР РАСТЕНИЕТО

Превод от френски: Мария Коева, 1985

chitanka.info

Достигнал до своя предел, животът на Сиприен Вандар граничеше с инстинктивно съществуване, едва озарено от кратко немощно слънце, печално като самотна звезда сред притъмняло небе през буреносна вечер.

Безучастието похабяваше живота ѝ ден след ден и младостта малко по малко се отронваше от нея, тъй както в овощните градини се роят листенцата на прецъфтяващата пролет.

Дали се смееше тя? Чувстваше се, че не си дава сметка за обгръщащата я печал и сякаш едва осъзнава спомените, които я свързваха с хората. Спомени! Имаше в тях мъничко селце, огласяно от ударите на бухалките, отмерено стоварващи се по гумното (американските машини бяха все още непознати). Имаше в тях бедна черква, благи думи и отлитащи едно след друго упования. А също и някоя целувка и забравени обещания. Той бе заминал войник, Сиприен Вандар бе напуснала селцето и в паметта ѝ се бяха изличили имената — всички имена. Понякога се замисляше за няколко мига и се опитваше да си ги припомни. Изплъзваха ѝ се, тъй както бистрата вода изтича от извора и никога не се връща.

Нямаше за нея истинска радост! Само невъздържан смях и ярката светлина на баровете и кабаретата. Нищо скътано — ни нежност, ни пари! В този живот, бавно помръкващ от залеза, приятелство нямаше, нито любов. Заместваха ги случайни връзки, в които сърцето не участваше, а пред нея и зад нея, в лоното на самотата, две тъмни пропасти представляваха миналото и бъдещето...

Ала нежност капеше като кръв от самотното сърце на това изгубено дете.

Не помнеше кой ѝ бе подарил саксията с цъфналата хортензия. И на това растение, чието наименование дори не знаеше, тя бе отдала приятелство и нежност, в които несъзнателно бе вложила цялата неизразходвана от съществото си любов, цялата страст, от която преливаше сърцето ѝ, цялата човечност, набъбнала в душата, която никой не бе пожалил...

Листенцата на едрите цветове се бяха набърчили като клепачи. Капеха по торната пръст в хубавата розова саксия. Малко по малко зеленината съхнеше. Все пак Сиприен Вандар поливаше сутрин и вечер клюмналите цветове. Не спря да ръси вода, сякаш изпълняваше обред, дори когато в саксията остана само един черен стрък, напомнящ

умален модел на граничен стълб между живота и смъртта. И тя наричаше тази зловеща клечка „растение“, ненамирайки по-точно, нито по-подходящо название...

Когато дойде войната, Сиприен Вандар престана да плаща за хотелската си стая. Минаха години, докато най-сетне ѝ известиха, че вече не ще се възползва от „мораториума“ и че ще трябва да плаща или да се измита.

Вътрешно тя ни най-малко не се разбунтува, тъй като така и не бе разбрала защо ѝ се полага отсрочка в плащането, но след изминалите няколко години считаше, че се е установило някакво право в нейна полза. Затова реши, че е неин дълг да направи на хотелиерката сцена — бурна сцена, завършила в участъка, където всичко се оправи, след като Сиприен Вандар обеща да напусне хотела. Позволиха ѝ даже да си вземе вещите...

Тя си тръгна с файтон. Голям куфар запълваше мястото до кочияша, а в прегръдките си Сиприен Вандар страстно притискаше „растението“. И в новия хотел, накрай друг квартал, тази вечер тя дълго го съзерцава, преди да си легне.

Поради мораториума бе изгубила навика да плаща всяка седмица, а за възобновяването на един навик са необходими дълги дни. Скоро отново се наложи да напусне хотела. Отнесе „растението“, увито във вестник. От малко кафене на площад Пигал изпрати на съдържателите телеграма, за да им съобщи, че заминава и освобождава стаята, но щом се върне, ще отиде да плати сметката и да си вземе куфара.

Сетне Сиприен Вандар отиде при Жермен, една от старите ѝ приятелки, която се бе издигнала в живота и имаше апартамент в квартал Йороп. Повери ѝ „растението“ и заживя ден за ден или по-скоро нощ за нощ, с единствената рокля и единствената риза, които имаше на гърба си, като нощем, преди да заспи, ги переше в легенчето.

На всеки два-три дни Сиприен ставаше по-рано от обикновено — малко преди пладне — и отиваше да види „растението“ в кухнята, където Жермен го бе захвърлила. Оголената и нечиста печал на тази кухня дори не правеше впечатление на Сиприен — преселница, свикнала с неудобствата на мебелираните хотелски стаи. Само гледката на газова фурна пораждаше в мисълта ѝ представа за приказен разкош, за охолно семейно спокойствие...

Един път Сиприен Вандар не успя да отиде при приятелката си в продължение на петнадесетина дни. От портиерката научи малко по-късно, че „госпожа Жермен“ наскоро се изнесла тихомълком.

На Сиприен Вандар ѝ притъмня пред очите и едва не падна, но потисна мъката и тревогата си и тръгна, обзета от най-тежко и най-безмълвно отчаяние.

„Растението“ бе изгубено! Предчувстваше го. Навярно Жермен е трябвало да изнесе по-необходими и по-ценни вещи...

Срещна я три дни по-късно и не посмя да я разпита...

Малко по малко Сиприен Вандар заляня като растение, посадено на неподходяща почва.

Една вечер я отнесоха в болницата, където за пръв път я обградиха с грижи и с тъй благотворна доброта, че упованията ѝ се възвърнаха като прелетни птици през пролетта. Нощем си представяше рай, където отново раззеленилото се „растение“ разтваряше едри цветове сред ослепителна светлина, изтъкана от ярко злато и дълбока синева...

Една сутрин Сиприен Вандар умря, усмихната и със склучени ръце. Точно в този миг растението се възраждаше под пролетното слънце на прозореца на портиерката, която го бе прибрала и се бе погрижила за него. Набоде млад кълн. Бе нежнозелен, почти прозрачен, с цвета на първите звезди.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.